

نقش پررنگ رسانه‌ها در تعمیم خبری پدیده مهاجرت

محمد ابراهیم "خلیل"

رسانه‌ها پدیده اجتماعی است که به منطق مهاجرت معنا و مفهوم بخشیده و به آن ارزش اطلاعی می‌دهد، زیرا بدون وسایل ارتباط همگانی تعمیم خبری پدیده مهاجرت امکان‌ناپذیر و دور از تصور است، بدین سبب نمی‌توان نقش انتشار سراسری اطلاعات رسانه‌ها را در تحول و دیگرگونی مهاجرت نادیده گرفت، برای اینکه بدون حضور برجسته رسانه‌ها رسیدن به انتهای تراژیدی مهاجرت‌های غیر قانون و رفتارهای غیر انسانی، همچنان تأمین شرایط بهتر و امدادگری در بخش‌های مختلف جهان برای مهاجرین ممکن پذیر نیست. بنابر این به علمیت تعریف مارشال مک لوهان در باره خانواده بزرگ وسایل ارتباط جمعی انگشت تأیید می‌گزاریم، هربرت مارشال مک لوهان دانشمند بزرگ علوم ارتباطات و جامعه‌شناس کانادایی می‌گوید (وسایل ارتباط جمعی جهان هستی را به یک دهکده کوچک تبدیل نموده است) .

کاروان سیل‌آسای مهاجرین از کشورهای مهاجر فرست به کشورهای مهاجر پذیر در برهه‌های مختلف به ویژه دهه اخیر بطور ویژه درخور تغذیه رسانه‌ها جمعی قرار گرفته است، زیرا تکلیف رسانه‌ها در این حوزه بزرگی اجتماعی و انسانی اهتمام پذیر و غیر قابل انکار است، چون وسایل ارتباط همگانی علاوه از دارا بودن ظرفیت اطلاع دهی سراسری و خلق کنش‌های مردمی در برابر بحران و آشفتگی مهاجرت، نیز نیروی بر انگیزتن اعمال مثبت بالای دولت‌ها، سازمان‌های منظوقی و جهانی را در راستای محو کامل و یا نسبی پدیده مهاجرت دارد، زیرا آزمون‌های بزرگ جهانی ثابت نموده است که توانایی جهت‌دهی افکار عامه در سایه سقف بزرگ رسانه‌ها امکان پذیر است، بدین سبب است که رسانه‌ها نیروی چهارم حکومت محسوب می‌گردد .

وظایف اساسی دیگر رسانه‌ها درک عمیق از جزوه‌های فرهنگی و گرایش‌های حاکم در جامعه مهاجر فرست و مهاجر پذیر می‌باشد، زیرا تیره‌های مهاجرت بطور کلی در چهار شرح عمده صورت می‌گیرد . الف - مهاجرت از کشورهای سنتی به یکدیگر ب - مهاجرت از کشورهای مدرن به یکدیگر د - مهاجرت از کشورهای مدرن به سنتی ه - مهاجرت از کشورهای سنتی به مدرن

با توجه به ماهیت فرهنگ حاکم در متن جامعه‌های مذکور و نگاه دومی به کشورهای سنتی منتهی بر این می‌شود، که باید اصحاب رسانه‌ها در راستای عملی نمودن اخلاق رسانه‌ها و اصل بی‌طرفی، عینیت و صداقت اقدام اجرایی‌ی نمایند، تا

ذهنیت جامعه در بستر اخلاق رسانه‌یی و معیارهای قبول شده جهانی به شکل رسانه‌ای اخلاقی رنگ گرفته، و در نتیجه رفتار جامعه مهاجر پذیر، بیشتر برخورد انسانی و بر اساس احترام متقابل صورت گیرد.

رسالت مهم رسانه‌ها در برابر مهاجرت از کشورهای سنتی، ضمن گشایش زمینه بازتاب حقوق مهاجرین، معرفی مناسبت‌ها و پیوست‌های فرهنگی و اجتماعی نیز می‌باشد، مانند (افغانستان و ایران) به همین ترتیب مهاجرت از کشورهای مدرن مانند امریکا، کانان، آلمان و غیره به یکدیگر بحران در پی خواهد داشت، چون شرایط حاکم در این جامعه‌ها تقریباً یکسان و شبیه هم‌اند.

روند مهاجرت از کشورهای مدرن به سنتی نیز چندان معمول نبوده و اگر صورت گیرد، کوتاه مدت و به منظور گردش یا تحقیقات علمی و سیاسی صورت می‌گیرد.

اما آنچه مأموریت رسانه‌ها را دشوار می‌نماید، جریان روبه افزایش مهاجرت از کشورهای سنتی به مدرن می‌باشد، که در این نوع مهاجرت سنت در برابر مدرنیته قرار گرفته و با عث تفاوت‌های عمده فرهنگی میان جامعه سنتی و مدرن می‌گردد، مانند (شدت گرفتن اختلاف‌های زناشویی، شدت اختلافات بین والدین و فرزندان، سست شدن پیوندهای عاطفی...)، وظایف مسلکی رسانه‌ها در این زمینه اعمال فشاری‌های خبری بالای شهروندان مهاجره‌راس، حکومت و نهادهای بین المللی پیرامون برگرداندن حقوق، احترام به ارزش‌های فرهنگی و گرایش‌های انتزاعی طیف بزرگ مهاجرین می‌باشد، تا مهاجرین به عنوان کسانی که دارای عزت، کرامت و حقوقی بشری اند شناخته شود.

در عین حال محتوای نشرات برخی رسانه‌ها که وضعیت زندگی و اشتغالزایی را در کشورهای بیرون بهتر و در داخل بدتر جلوه می‌دهند، که این شیوه زمینه را برای ترک شهروندان به ویژه جوانان و روی آوردن آنان به مهاجرت‌های غیر قانونی مساعد می‌نماید، بدون شک این شیوه ضربه مهلک بر پیکر سرمایه‌های اقتصادی و معنوی کشور وارد می‌نماید، رسانه‌ها می‌تواند با بهتر انعکاس دادن وضعیت جاری، شهروندان بالاخص جوانان را به سوی نوسازی و سهم گرفتن در پروسه آبادی کشور ترغیب نمایند.

از سوی دیگر نمی‌توان نقش رسانه‌ها را در برابر بیجا شده‌گان داخلی نادیده گرفت، زیرا رسانه‌ها مسولیت دارند، تا با انعکاس واقعیت‌ها و ویژه‌گی ساحات و مناطق روستایی بیجا شده‌گان را به سوی زندگی روستایی ترغیب نمایند، و واضح نمایند که یک فرد روستایی مولد و تولید کننده و یک شخص شهری به نوعی مصرف کننده است. رسانه‌ها باید این حقیقت را گوشزد مردم نموده و جامعه را به گونه سیستماتیک در این راستا ترغیب نمایند تا از بیجا شده‌گی بی مورد جلوگیری به عمل آید.

بدبختانه دست اندرکاران بیشتر رسانه‌های جهان به ویژه افغانستان در برابر موارد فوق چندان اعتنایی نداشته، و همواره زندگی شهری را پیشرفته و مدرن و زندگی روستا را عقب مانده و بدون پرستیژ معرفی می‌نمایند.